

CURTEA DE CONTURI A ROMÂNIEI

Strada Lev Tolstoi, nr. 22-24, Sector 1, cod 011948, București
Telefon: +(40) 21.3078.746; Fax: +(40) 21.3078.895
Website: www.curteadeconturi.ro, E-mail: DepartamentVIII@rcc.ro

DEPARTAMENTUL VIII

DECIZIE

Nr. 7/19.12.2019

Având în vedere prevederile Legii nr. 94/1992 *privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi*, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale *Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități*, aprobat prin Hotărârea Plenului Curții de Conturi nr. 155/2014, cu modificările și completările ulterioare (RODAS), examinând deficiențele consemnate în Raportul de audit financiar nr.28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr. VIII/40578/26.11.2019 (având ca anexe: Procesul verbal de constatare înregistrat cu același număr și Notele de constatare nr. VIII/40556/19.11.2019 (PSD); nr. VIII/40557/19.11.2019 (PNL); nr. VIII/40558/19.11.2019 (ALDE); nr. VIII/40559/19.11.2019 (USR); nr. VIII/40560/19.11.2019 (PMP), încheiate în urma misiunii de audit financiar pentru anul 2018, efectuată la **Autoritatea Electorală Permanentă (AEP)¹** în temeiul prevederilor pct. 260 din Regulament (RODAS)²,

SE CONSTATĂ:

- I. **Aspecte privind respectarea de către Autoritatea Electorală Permanentă a reglementărilor legale aferente modului de evidențiere, acordare și control al utilizării subvențiilor de la bugetul de stat alocate partidelor politice beneficiare ale acestor fonduri publice**
- I.a **Referitor la fondurile publice imobilizate în contul de disponibil pentru sume de mandat al AEP, reprezentând subvenții calculate, virate și păstrate în acest cont, aferente Partidului Uniunea Națională pentru Progresul României (UNPR), ca urmare a suspendării temporare a subvenției**

La data de 31.12.2018, în contul de *disponibil pentru sume de mandat și depozit* al AEP erau imobilizate fonduri publice în sumă de **2.222.076,24 lei**, reprezentând *subvenții de la bugetul de stat* calculate, virate și păstrate în contul AEP, aferente Uniunii Naționale pentru Progresul României (UNPR), formațiune politică

¹ Conducătorul AEP precum și conducerea partidelor politice verificate nu au formulat obiecțiuni la constatările înscrise în *Raportul de audit financiar nr.28478/26.11.2019*, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr. VIII/40578/26.11.2019 [având ca anexe: Procesul verbal de constatare înregistrat cu același număr și Notele de constatare nr. VIII/40556/19.11.2019 (PSD); nr.VIII/ 40557/19.11.2019 (PNL); nr.VIII/40558/ 9.11.2019 (ALDE); nr.VIII/40559/ 19.11.2019 (USR); nr.VIII/40560/ 19.11.2019 (PMP)].

² Pct.260 din RODAS: „În cazul efectuării acțiunilor de audit financiar la ordonatorii principali/secundari/terțiari de credite, vor fi supuse auditării și fondurile publice alocate sub orice formă (virări de credite bugetare, transferuri, subvenții, forme de sprijin etc.) către entitățile din subordinea/coordonarea/sub autoritatea acestora, către asociații de dezvoltare intercomunitară, precum și către alte entități care, în temeiul unor prevederi legale, au primit fonduri publice prin bugetele acestor ordonatori, sub aspectul fundamentării și justificării sumelor solicitate, al monitorizării și controlului utilizării acestor fonduri în condiții de legalitate și regularitate. ....”.

pentru care, în anul 2016, instanța de judecată a pronunțat o hotărâre definitivă de suspendare a acordării acestor fonduri publice, în următorul context:

În luna decembrie 2015, **Uniunea Națională pentru Progresul României (UNPR) a fuzionat prin absorbție** cu **Partidul Poporului – Dan Diaconescu (PPDD)** (Sentința civilă nr. 31/15.07.2015, rămasă definitivă prin Decizia civilă nr.617/15.12.2015 a Curții de Apel București) și, prin urmare, de la acea dată s-a subrogat în drepturile și obligațiile acestui partid cu care a format o singură entitate, o singură persoană juridică - **Uniunea Națională pentru Progresul României**.

În urma controlului privind finanțarea activității PPDD, AEP a constatat în luna decembrie 2015, nereguli de natură să atragă suspendarea subvenției acordate de la bugetul de stat. Având în vedere că neregulile constatate nu au fost rezolvate de partidul politic în perioada prevăzută de lege, la finele lunii martie 2016 **AEP a emis Decizia nr. 32/31.03.2016 de suspendare a acordării subvenției către UNPR**, ținând cont și de dispozițiile **Legii nr.14/2003**, a partidelor politice, republicată, care prevăd: **art.38(1): „În situația fuziunii prin absorbție, unul dintre partidele politice își păstrează personalitatea juridică, subrogându-se în drepturile și obligațiile partidelor absorbite care își încetează activitatea, inclusiv prin cumularea subvențiilor acestora”**.

Decizia de suspendare a fost contestată la instanța de către reprezentanții UNPR, care au chemat în judecată Autoritatea Electorală Permanentă, solicitând instanței să dispună anularea Deciziei nr. 32/31.03.2016 și obligarea Autorității la reluarea acordării subvenției de la bugetul de stat.

Acțiunea judecătorească a fost soluționată de Curtea de Apel București - Secția a-VIII-a contencios administrativ și fiscal, în dosarul cauzei nr.2797/2/2016, iar prin Sentința Civilă nr.1663/19.05.2016 instanța de judecată **a respins definitiv acțiunea formulată de UNPR în contradictoriu cu AEP, ca neîntemeiată, comunicând Hotărârea judecătorească în data de 03.06.2016**.

Potrivit **art.24 alin.3 din Legea nr.334/2006**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, termenul acordat partidelor politice pentru remedierea neregulilor constatate **nu poate fi mai mare de 15 zile**, iar potrivit **art.24 alin.5** din aceeași lege, AEP păstrează sumele într-un cont pe durata suspendării subvenției până la pronunțarea hotărârii definitive de către instanță, cu precizarea **„acestea nefăcând obiectul rambursării la sfârșitul anului la bugetul de stat”**.

Interpretarea de către reprezentanții AEP a reglementărilor legale menționate a avut ca efect calcularea, virarea și păstrarea în contul de *disponibil pentru sume de mandat* al AEP, a sumei de **2.222.076,24 lei** la data 31.12.2018, **reprezentând subvenție aferentă UNPR** (iar până la finele lunii noiembrie 2019 subvențiile aferente UNPR, blocate în contul AEP, erau în cuantum de 2.574.467,36 lei).

În timpul misiunii de audit financiar conducerea AEP a solicitat un punct de vedere Ministerului Finanțelor Publice, prin adresa nr. 24224/21.10.2019 (înregistrată la MFP sub nr.64242/22.10.2019), autoritate publică cu competență în gestiunea finanțelor publice, **însă până la data finalizării acțiunii de audit MFP nu a comunicat un punct de vedere oficial ca răspuns la solicitarea AEP**.

Aspectele prezentate sunt incidente reglementărilor legale prevăzute de **Legea nr.334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale**, republicată, cu modificările și completările ulterioare (art.24); **Legea nr.14/2003**, a *partidelor politice*, republicată [art.38(1)] și au fost prezentate detaliat la secțiunea A lit. a), pag.9-14 din Procesul verbal de constatare, anexă la Raportul de audit financiar nr.28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr. VIII/40578/ 26.11.2019.

I.b Aspecte privind efectuarea de către Autoritatea Electorală Permanentă a controlului asupra subvențiilor acordate de la bugetul de stat partidelor politice, în anul 2018, în temeiul atribuțiilor prevăzute de lege

Evaluarea modului în care Autoritatea Electorală Permanentă a verificat, potrivit atribuțiilor prevăzute de lege, subvențiile acordate partidelor politice de la bugetul de stat, prin bugetul său, în anul 2018, a relevat următoarele deficiențe:

- **Controlul exercitat de AEP în anul 2018 nu a constituit un proces dinamic, consolidat, o prioritate în măsură să ofere un grad sporit de certitudine în ceea ce privește utilizarea conformă cu reglementările legale a fondurilor publice de către formațiunile politice, chiar dacă verificările efectuate s-au încadrat în termenul de aplicare a sancțiunilor admis de lege, respectiv 3 ani de la data săvârșirii faptei, cu atât mai mult cu cât volumul subvențiilor acordate de la bugetul de stat a crescut semnificativ în perioada analizată, ca urmare a modificărilor legislative.**
- **Pe de altă parte, efectuarea de către AEP a unor misiuni de control vizând anul 2017, pentru care au fost întocmite minute ale ședințelor de închidere, fără depunerea unui exemplar din actul de control la partidele politice verificate (ALDE, PMP, PNL și PSD, conform informațiilor obținute în procesul de verificare) relevă imperfecțiuni ale modului de organizare și implementare a controlului intern la nivelul *Departamentului de control al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale* din cadrul Autorității Electorale Permanente.**

Concluziile formulate se întemeiază pe constatările misiunii de audit financiar, analizate în raport cu reglementările legale specifice exercitării controlului și cu procedurile interne proprii ale AEP, după cum urmează:

- **Reglementările care au guvernat activitatea Autorității Electorale Permanente în materie de control al subvențiilor acordate de la bugetul de stat partidelor politice care au îndeplinit condițiile prevăzute de lege:**
- Activitatea de control exercitată de AEP, vizând respectarea prevederilor legale privind veniturile și cheltuielile partidelor politice **constituie una din atribuțiile principale ale instituției**, derivând din prevederile legale conținute în următoarele acte normative:
- **Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente**, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căreia:
„Cap. II - **Atribuțiile Autorității Electorale Permanente...**
Art. 103(1): **Autoritatea Electorală Permanentă exercită următoarele atribuții principale:...**
x) asigură aplicarea legislației privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale”;
  - **Legea nr.334/2006 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căreia:
„Cap.V – **Controlul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale**
Art.42 alin.(1): **„Autoritatea Electorală Permanentă este abilitată să controleze respectarea prevederilor legale privind veniturile și cheltuielile partidelor politice, ale alianțelor politice sau electorale, ale candidaților independenți, precum și legalitatea finanțării campaniilor electorale”.**

- Potrivit **Regulamentului de organizare și funcționare al Autorității Electorale Permanente (ROF)**, aprobat prin Hotărârea Birourilor Permanente ale Camerei Deputaților și Senatului nr.4/2016, modificat prin Hotărârea Birourilor Permanente nr.2/2019, **Departamentul de control al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale (DCFPPCE)** din cadrul AEP a fost împuternicit să **asigure și să îndeplinească funcția de control și de informare ale Autorității**. Conform prevederilor **art.19 din ROF**, aplicabil în anul 2018, DCFPPCE avea prevăzute atribuții de **control, de instruire și îndrumare a persoanelor responsabile de administrarea fondurilor partidului politic, la nivel național și județean**, precum și de **elaborare și transmitere către Departamentul legislativ, propuneri privind îmbunătățirea legislației finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale**".
- În temeiul prevederilor **Cap.VI – Sancțiuni - art.52 alin.(5) din Legea nr.334/2006**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **Autoritatea Electorală Permanentă**, în situația în care identifică nereguli sancționabile la formațiunile politice în urma controalelor efectuate, **poate aplica sancțiuni în termen de 3 ani de la data săvârșirii faptelor**.
- La data realizării misiunii de audit financiar, Autoritatea Electorală Permanentă dispunea de o **procedură operațională - PO.DCFPPCE.01 privind controlul activității curente a partidelor politice**, dar acest set de instrucțiuni **nu prevedea pașii/etapele/calea de urmat pentru continuarea activității în situații neprevăzute/exceptionale**, de apariție a unor riscuri de **discontinuitate** (exemplu: nefinalizarea unui control, reverificarea documentelor în vederea finalizării misiunii de control).
- **Principalele concluzii rezultate în urma examinării documentelor/datelor/informațiilor referitoare la controlul exercitat de Autoritatea Electorală Permanentă privind subvențiile acordate partidelor politice**
- Conform datelor/informațiilor referitoare la ultimele controale efectuate de către AEP s-a constatat că **în anul 2018** au fost efectuate de către Autoritatea Electorală Permanentă, verificări referitoare la respectarea prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice la:
- PSD – verificările au vizat exercițiile financiare **2015 – 2016**, acțiune finalizată prin întocmirea Raportului de control înregistrat la AEP sub nr.4284/30.03.2018;
  - PNL – verificările au vizat exercițiile financiare **2015 – 2016**, acțiune finalizată prin întocmirea Raportului de control înregistrat la AEP sub nr.3626/2018;
  - USR – verificările au vizat exercițiile financiare **2016 – 2017**, acțiune realizată prin întocmirea Raportului de control înregistrat la AEP sub nr.3533/28.02.2019.
- **Reprezentanții AEP** au transmis Curții de Conturi, prin *Chestionarul aferent Autorității Electorale Permanente referitor la subvențiile acordate formațiunilor politice, în anul 2018, prin bugetul acestei instituții, date/informații referitoare la ultimele controale efectuate*, menționând: *".....precizăm că în anii 2016 și 2017 nu au existat Planuri anuale de control pentru verificarea subvențiilor primite de la bugetul de stat, controlul vizând activitatea curentă a partidelor politice. Pentru anul 2018, conform Planului anual al activităților de control al finanțării publice și finanțării private a partidelor politice și a campaniei electorale, în perioada 26.08.2019 – 12.11.2019, se vor efectua verificări la formațiunile politice care primesc subvenții de la bugetul de stat, la sediul Autorității Electorale Permanente"*.
- Pe de altă parte, **din răspunsurile formulate de partidele politice la Chestionarul privind subvențiile primite în anul 2018, de la bugetul de stat, prin bugetul Autorității Electorale Permanente**, rezultă că

AEP a efectuat în anul 2018 controale care vizează subvențiile primite de partidele politice în exercițiul financiar 2017. Referitor la acest aspect, partidele politice **Alianța Liberalilor și Democraților, Partidul Mișcarea Populară și Partidul Național Liberal**, în răspunsul la Chestionarul transmis Curții de Conturi au menționat **efectuarea de către AEP a unor controale care au vizat anul 2017, pentru care au fost întocmite minute ale ședințelor de închidere a misiunii de control, fără a primi un exemplar din actul de control încheiat de Autoritate**. De asemenea, conform informațiilor obținute în procesul de evaluare a riscurilor de audit financiar a rezultat că **o acțiune de control similară a fost realizată de AEP și la Partidul Social Democrat**.

→ Referitor la acest aspect, au fost solicitate clarificări Autorității, iar prin răspunsul la Nota de relații, înregistrat sub nr.25645/30.10.2019, au menționat: *„Raportul de control înregistrat la AEP sub nr.15995/06.08.2018, ca urmare a verificării respectării prevederilor legale privind veniturile și cheltuielile înregistrate de Partidul Mișcarea Populară în anii 2015-2017, a fost predat... prin adresa nr.16808/21.08.2019. Pentru formațiunile politice ALDE și PNL, deși au fost încheiate minutele ședinței de închidere ale misiunii de control, ordinele de serviciu emise au expirat și nu au fost reînnoite. De asemenea, o acțiune de control similară a fost realizată și la Partidul Social Democrat, pentru care ordinele de serviciu emise au expirat și nu au fost reînnoite.”*

Aspectele prezentate sunt incidente reglementărilor legale prevăzute de următoarele acte normative: **Legea nr.334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale**, republicată, cu modificările și completările ulterioare [(art.44(1) lit.(x)]; **Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente**, cu modificările și completările ulterioare, [Cap.II art.103(1)]; **Regulamentul de organizare și funcționare al Autorității Electorale Permanente (ROF)**, aprobat prin Hotărârea Birourilor Permanente ale Camerei Deputaților și Senatului nr.4/2016, modificat prin Hotărârea Birourilor Permanente nr.2/2019 (art19); **Ordinul Secretariatului General al Guvernului nr. 600/2018, privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice („Standardul 11 - Continuitatea activității”)**.

Aceste aspecte au fost prezentate detaliat la secțiunea A lit.b), pag.14-17 din Procesul verbal de constatare, anexă la Raportul de audit financiar nr.28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr. VIII/40578/26.11.2019 [cu următoarele anexe - Note de constatare nr. VIII/40556/19.11.2019 (PSD); nr. VIII/40557/19.11.2019 (PNL); nr.VIII/40558/19.11.2019 (ALDE), nr. VIII/40559/19.11.2019 (USR); nr. VIII/40560/19.11.2019 (PMP)].

I.c Aspecte privind necorelări ale reglementărilor legale aplicabile în anul 2018, referitoare la utilizarea subvenției acordată de la bugetul de stat partidelor politice pentru finanțarea activității curente și a campaniei pentru referendum

În anul 2018, aprobarea OUG nr. 86/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, precum și pentru unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a referendumului național pentru revizuirea Constituției, a creat posibilitatea legală de utilizare a subvenției și pentru finanțarea campaniei pentru organizarea și desfășurarea referendumului pentru revizuirea Constituției.

În urma modificărilor legislative intervenite au fost identificate **necorelări alte unor prevederi conținute în textul Legii nr.334/2006**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în sensul că unele

categoria de cheltuieli prevăzute de art.38 alin.(2) și alin.(3), pentru referendum³ nu se corelează cu destinațiile cheltuielilor prevăzute de art.25 din aceeași lege.

Exemplificăm în acest sens, categoria cheltuielilor pentru cercetări sociologice, prevăzută de art. 38. alin.(2) lit.c din Legea nr.334/2006, care nu se regăsește în destinațiile prevăzute de art.25 alin.(1) din aceeași lege, deși conform prevederilor art.XI din OUG nr. 86/2018: „(1) Partidele politice trebuie să-și finanțeze campania pentru referendumul național pentru revizuirea Constituției din zilele de 6 și 7 octombrie 2018 din fonduri obținute în condițiile capitolului I-III din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu respectarea limitei prevăzute la art.31 alin. (3) lit. g) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare...”. Pe de altă parte, art. 25 alin.(2) interzice finanțarea cheltuielilor din subvenții acordate de la bugetul de stat pentru alte destinații decât cele prevăzute la acest articol.

Necorelarea prevederilor legale analizate reprezintă un risc de utilizare a subvențiilor acordate de la bugetul de stat pentru cheltuieli care nu se încadrează pe destinațiile prevăzute de art.25 alin.(1) din Legea nr.334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Aspectele prezentate relevă că **acest impediment de ordin legislativ nu poate fi soluționat decât printr-o reglementare cu forță juridică, în măsură să definească tipurile de cheltuieli corespunzătoare fiecărei destinații admise de lege.**

De asemenea, procedura operațională PO.DCFPPCE.01 privind controlul activității curente a partidelor politice necesită revizuirea/actualizarea sub aspectul introducerii unor prevederi referitoare la planificarea acțiunilor de control al cheltuielilor aferente organizării campaniilor pentru referendum, în corelație cu cheltuielile privind activitatea curentă desfășurată de partidul politic în aceeași perioadă cu organizarea și desfășurarea referendumului.

Aspectele prezentate sunt incidente reglementărilor legale prevăzute în următoarele acte normative: **OUG nr. 86/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, precum și pentru unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a referendumului național pentru revizuirea Constituției (cap.IX), Legea nr.334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare [(art.38, art.25)]; și au fost prezentate detaliat la secțiunea A lit.c), pag.17-19 din Procesul verbal de constatare, anexă la Raportul de audit financiar nr. 28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr. VIII/40578/ 26.11.2019 [Nota de constatare nr. VIII/40556/19.11.2019 (PSD) cap. II, pct. 2 pag. 16 - 17].**

II. Aspecte privind evaluarea modului de respectare de către partidele politice a prevederilor legale vizând reflectarea în evidența contabilă, raportarea și utilizarea veniturilor din subvenții acordate de la bugetul de stat aferente anului 2018

II.1.a Abordarea neunitară a procedurii de evidențiere contabilă a subvențiilor, generată de interpretarea diferită a momentului recunoașterii acestor fonduri drept venituri corespunzătoare perioadei de efectuare a cheltuielilor pe care le compensează

Din analiza modului de reflectare a subvențiilor în evidența contabilă a partidelor politice care au primit aceste fonduri de la bugetul de stat, prin bugetul Autorității Electorale Permanente, a rezultat că un număr

³ Legea nr.334/2006, Art. 38:

(1) Cheltuielile aferente campaniei electorale pot fi efectuate numai prin intermediul conturilor prevăzute la art. 28 și 30.

(2) Contribuțiile pentru campania electorală pot avea numai următoarele destinații:

a) cheltuieli pentru producția și difuzarea materialelor de propagandă electorală la radio, televiziune și în presa scrisă în cuantum de maximum 40% din totalul

.....

c) cheltuieli pentru cercetări sociologice, în cuantum de maximum 30% din totalul cheltuielilor care pot fi efectuate în campania electorală;.....

(3) Prevederile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător campaniei pentru referendum.....

de patru partide politice, respectiv Partidul Social Democrat, Partidul Național Liberal, Alianța Liberalilor și Democraților și Uniunea Salvați România **au recunoscut și înregistrat veniturile din subvenții în contul contabil 736 „Venituri din subvenții de exploatare”, la momentul încasării acestora de la AEP, contrar prevederilor pct. 293 alin.(1) din OMFP nr.3103/2017 privind aprobarea Reglementărilor contabile pentru persoanele juridice fără scop patrimonial, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora „subvențiile aferente veniturilor se recunosc pe o bază sistematică, drept venituri ale perioadelor corespunzătoare cheltuielilor aferente pe care aceste subvenții urmează să le compenseze”.** De asemenea, potrivit aceleiași reglementări, în cazul în care într-o perioadă se încasează subvenții aferente unor cheltuieli care nu au fost încă efectuate, subvențiile primite nu reprezintă venituri ale acelei perioade curente.

De asemenea, analiza datelor înregistrate în evidența contabilă a partidelor politice la 31.12.2018 a evidențiat **erori contabile**, generate de:

- **neefectuarea evaluării și raportării în bilanțul contabil a disponibilităților bănești în valută la cursul de schimb valutar comunicat de Banca Națională a României, valabil la data încheierii exercițiului financiar, erori identificate la PNL și PMP [consemnate în Notele de constatare nr.40557/19.11.2019 - [pag.10] și nr.40560/19.11.2019 - [pag.11], aspect care nu asigură conformitatea cu prevederile pct.55 din OMFP nr.3103/2017, cu modificările și completările ulterioare⁴;**
- **evidențierea/gestionarea cumulată a subvenției repartizate unor filiale ale partidelor politice cu veniturile proprii [USR - Nota de constatare nr. 40559/19.11.2019 [pag.11];**
- **înregistrarea în evidența contabilă a sumelor cumulate reprezentând numerar provenit din subvenții și din venituri proprii [aspecte identificate la PSD - Nota de constatare nr.40556/ 19.11.2019 [pag.12].**

Aspectele prezentate sunt incidente reglementărilor legale prevăzute în următoarele acte normative: **OMFP nr. 3103/2017 privind aprobarea Reglementărilor contabile pentru persoanele juridice fără scop patrimonial**, cu modificările și completările ulterioare [pct.293 alin.(1)]; **Legea nr. 334/2006 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale**, republicată, cu modificările și completările ulterioare [art.23 alin.(1)]; **HG nr.10/2016 privind Normele metodologice de aplicare a Legii nr.334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale**, cu modificările și completările ulterioare; **Legea nr.82/1991 a contabilității**, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Prezentarea detaliată a acestor aspecte se regăsește în cadrul secțiunii B.1 lit.a), pag.19 - 24 din Procesul verbal de constatare, anexă la Raportul de audit financiar nr.28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr. VIII/40578/26.11.2019; Nota de constatare nr. VIII/40556/19.11.2019 - PSD [cap.II pct.1.1 pag.10-16]; Nota de constatare nr. VIII/50557/19.11.2019 - PNL [cap.II pct.1.1 pag.9-14]; Nota de constatare nr.VIII/40559/19.11.2019-USR [cap.II pct.1.1, pag.9-15]; Nota de constatare nr. VIII/40558/ 19.11.2019 - ALDE [cap.II pct.1.1, pag.9 -13].

II.1.b. Aspecte privind insuficienta reglementare a subvențiilor acordate de la bugetul de stat partidelor politice privind regimul veniturilor provenite din dobânzile atașate disponibilităților din conturi, precum și regimul fondurilor excedentare provenite din subvențiile neutilizate la sfârșitul anului 2018

→ **II.1.b.1.** Din analiza datelor/informațiilor și a documentelor prezentate pentru verificare a rezultat **că la sfârșitul exercițiului bugetar 2018, fondurile excedentare reprezentând subvenții acordate de la bugetul de stat partidelor politice, prin bugetul AEP, rămase neutilizate și evidențiate contabil sub forma**

⁴ OMFP nr.3103/2017 pct.55 (2) Disponibilitățile bănești și alte valori similare în valută se evaluează în bilanț la cursul de schimb valutar comunicat de Banca Națională a României, valabil la data încheierii exercițiului financiar

disponibilului aflat în conturile bancare ale partidelor politice, inclusiv dobânzi aferente acestor conturi erau în sumă totală de 91.920.876,56 lei.

Conform datelor raportate de partidele politice, **situația subvențiilor neutilizate** până la sfârșitul exercițiului bugetar 2018 și **ponderea** acestora în totalul subvențiilor încasate de fiecare formațiune politică se prezintă astfel: **Partidul Social Democrat** – subvenții în sumă de **44.960.166,44 lei (46%)**; **Partidul Național Liberal** - subvenții în suma de **28.415.782,60 lei (63%)**; **Partidul Uniunea Salvați România** – subvenții în sumă de **8.363.749,99 lei (62%)**; **Partidul Alianța Liberalilor și Democraților** – subvenții în sumă de **4.772.340,76 lei (48%)**; **Partidul Mișcarea Populară** - subvenții în sumă de **3.186.760,53 lei (48%)**; - **AEP** fonduri imobilizate în sumă de **2.222.076,24 lei**, reprezentând subvenție calculată, virată și păstrată în *contul de disponibil pentru sume de mandat al instituției*, aferentă **Partidului Uniunea Națională pentru Progresul României**.

La data de 31.12.2018, subvențiile rămase **neutilizate** se regăseau în proporție de peste **99% în conturi bancare**, iar din acestea, o treime, respectiv **33%** reprezentau sume păstrate în **depozite la termen** de către **PNL și ALDE**. Aceste **depozite la termen sunt purtătoare de dobânzi**, iar în cazul **USR** disponibilitățile din **contul curent** aferent subvenției este purtător de dobândă, conform politicii promovate de unitatea bancară la care își are deschis contul acest partid politic.

Legea de finanțare a partidelor politice nr.334/2006 republicată, cu modificările și completările ulterioare, în forma aplicabilă în prezent, **nu reglementează evidențierea și utilizarea veniturilor realizate din dobânzile atașate disponibilităților din subvenții de la bugetul de stat existente în conturile bancare**, context în care este necesară completarea normei juridice cu reglementări în măsură să asigure un cadru unitar de aplicare pentru toate partidele politice.

→ **II.1.b.2.** Aspectele prezentate reflectă pe de altă parte, **insuficienta reglementare privind regimul fondurilor excedentare reprezentând subvențiile rămase la dispoziția partidelor politice la data de 31.12.2018.**

În anul 2018, **veniturile totale acordate partidelor politice sub formă de au însumat 174.008.803,46 lei**, din care la sfârșitul anului 2018, fondurile neutilizate au reprezentat **53%**, respectiv un **excedent în sumă de 91.920.876,56 lei din totalul sumelor încasate de la bugetul de stat.**

Cadrul normativ de reglementare incident acestei problematici evidențiază faptul că prevederile legale actuale, în speță, **Legea nr.500/2002 privind finanțele publice**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **sunt lipsite de claritate în sensul că nu asigură o bază suficientă de susținere pentru restituirea sau regularizarea cu bugetul de stat a subvențiilor rămase neutilizate.**

Potrivit art. 61 alin.(7) din **Legea nr.500/2002**, cu modificările și completările ulterioare, **prevederile legilor bugetare anuale și ale celor de rectificare acționează numai pentru anul bugetar respectiv**, iar potrivit art. 61 alin.(8) din aceeași lege, **subvențiile neutilizate până la închiderea anului, pentru care a fost instituită obligația restituirii prin temeiurile legale de acordare și nerestituite până la data de 31 decembrie, se supun calculului accesoriilor aplicabile pentru veniturile bugetare, pentru perioada cuprinsă între data de 31 decembrie și data restituirii sumelor la buget.**

De asemenea, **Legea nr. 334/2006 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **omite obligația restituirii sumelor acordate într-un exercițiu bugetar și neutilizate până la încheierea acestuia de către partidele politice.**

Aspectele prezentate sunt incidente reglementărilor legale prevăzute în următoarele acte normative: **Legea nr.500/2002 privind finanțele publice**, republicată, cu modificările și completările ulterioare [art.61 alin.(7) și art.61 alin.(8)], **Legea nr.334/2006 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale**, republicată, cu modificările și completările ulterioare; **OMFP nr.3103/2017 privind aprobarea Reglementărilor contabile pentru persoanele juridice fără scop patrimonial**, cu modificările și completările ulterioare [pct. 21. alin.(1) Anexa 1]. Prezentarea detaliată a acestor aspecte se regăsește în cadrul secțiunii B.1 lit.a,b), pag.19-28 din Procesul verbal de constatare, anexă la Raportul de audit financiar nr.28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr. VIII/40578/26.11.2019; Nota de constatare nr. VIII/40556/19.11.2019 - PSD [cap.II pct.1.1 pag.10-16]; Nota de constatare nr. VIII/50557/19.11.2019 - PNL [cap.II pct.1.1 pag.9-14]; Nota de constatare nr. VIII/40559/19.11.2019 - USR [cap.II pct.1.1, pag.9-15]; Nota de constatare nr. VIII/40558/19.11.2019 - ALDE [cap.II pct.1.1, pag.9 -13], Nota de constatare nr. VIII/40560/19.11.2019 - PMP[cap.II pct.1.1, pag.9 -11].

II.1.c. Aspecte privind evidențierea contabilă în mod cumulat a cheltuielilor finanțate din subvenții de la bugetul de stat, cu cheltuielile finanțate din veniturile proprii ale partidelor politice

Potrivit reglementărilor legale, cheltuielile efectuate de partidele politice, finanțate din subvenții de la bugetul de stat, se grupează după **criterii diferite**, respectiv după **destinații** și după **natura lor economică**. Datele/informațiile prezentate pentru verificare au relevat că partidele politice **PSD, PNL, USR, ALDE și PMP** au înregistrat cheltuielile finanțate din subvenții **după natura lor**, potrivit prevederilor **pct. 333 din OMFP nr.3103/2017 privind aprobarea Reglementărilor contabile pentru persoanele juridice fără scop patrimonial**, cu modificările și completările ulterioare.

Din analiza modului de evidențiere a **cheltuielilor finanțate din subvenții** s-a constatat că acestea au fost **cumulate** cu cheltuielile finanțate de partidele politice din **venituri proprii, fără dezvoltarea conturilor analitice distinct pe cele două surse de finanțare - finanțare publică (subvenții) și finanțare privată (venituri proprii)**.

În consecință, gruparea cheltuielilor după criterii diferite, respectiv după natură lor economică, în temeiul Legii contabilității nr.82/1991 și după destinație, potrivit art.45 alin.(4) din HG nr.10/2016, cu modificările și completările ulterioare, **fără o evidențiere corespunzătoare pe surse de finanțare nu poate asigura o corelare directă între cele două evidențe**. În aceste circumstanțe, **elaborarea și implementarea unor proceduri/instrucțiuni/norme cu rol de îndrumare a partidelor politice**, pe probleme de evidențiere contabilă a cheltuielilor, astfel încât să **se asigure identificarea surselor din care au fost finanțate aceste cheltuieli și conformitatea cu reglementările legale incidente constituie, deopotrivă, obligație și cerință imperativă de reglementare**.

Aspectele prezentate sunt incidente reglementărilor legale prevăzute în următoarele acte normative: **Legea nr.334/2006 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale**, republicată, cu modificările și completările ulterioare [art.25, art.49 alin.(5)]; **HG nr.10/2016 privind Normele metodologice de aplicare a Legii nr.334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale**, cu modificările și completările ulterioare [art.45 alin.4]; **Legea nr.82/1991, a contabilității**, republicată, cu modificările și completările ulterioare [art.17 alin.(1)]; **OMFP nr.3103/2017 privind aprobarea Reglementărilor contabile pentru persoanele juridice fără scop patrimonial**, cu modificările și completările ulterioare [Anexa 1 - pct.333].

Aceste aspecte au fost prezentate detaliat în cadrul secțiunii B.1 lit.c), pag.28-30 din Procesul verbal de constatare, anexă la Raportul de audit financiar nr.28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr. VIII/40578/26.11.2019; Nota de constatare nr. VIII/40556/19.11.2019 - PSD [cap.II pct.1.1 pag.14 -16]; Nota de constatare nr. VIII/40557/19.11.2019 - PNL [cap.II pct.1.1 pag.12- 14]; Nota de constatare nr.VIII/40559/19.11.2019 - USR [cap.II pct.1.1, pag.14-15]; Nota de constatare nr. VIII/ 40558/ 19.11.2019 - ALDE [cap.II pct.1.1, pag.12-14], Nota de constatare nr. VIII/40560/19.11.2019 - PMP [cap.II pct.1.1, pag.14-15].

II.2 Aspecte privind modul de utilizare de către partidele politice a veniturilor provenite din subvenții acordate de la bugetul de stat prin bugetul AEP, în anul 2018

În anul 2018, cheltuielile efectuate de partidele politice, finanțate din subvenții de la bugetul de stat, prin bugetul Autorității Electorale Permanente, în valoare totală de 82.084.083,99 lei, au fost înscrise detaliat în Anexa la **Chestionarul privind subvențiile primite în anul 2018, de la bugetul de stat, prin bugetul Autorității Electorale Permanente** întocmit de fiecare partid politic (PSD, PNL, USR, PMP, ALDE) și au reprezentat 47% din totalul subvențiilor alocate finanțării partidelor politice.

Din examinarea datelor, informațiilor și documentelor prezentate de partidele politice au rezultat **deficiențe** care au fost detaliate în **Notele de constatare întocmite pentru fiecare partid politic în parte** (anexate Procesului verbal de constatare nr. 28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr. VIII/40578/ 26.11.2019), grupate pe categorii de cheltuieli corespunzătoare destinațiilor prevăzute de art.25 din Legea nr.334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, astfel:

- a) **Cheltuieli pentru presă și propagandă** - destinație prevăzută de art.25 lit.c din Legea nr.334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Examinarea datelor/informațiilor/documentelor prezentate pentru verificare a relevat că Partidul Social Democrat (PSD) a efectuat cheltuielile pentru presă și propagandă, corespunzătoare destinației prevăzută de art.25 lit.c din Legea nr.334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în cuantum total de 13.314.588,87 lei. Un procent de 48% din totalul cheltuielilor din această categorie a fost destinat plății unor datorii istorice provenite din perioada 2014–2017, pentru care nu au fost identificate, în toate cazurile, documente/date și informații, respectiv acte sau angajamente legale din care a izvorât obligația de plată și a fost consfințită suma datorată de partid furnizorului/prestatorului de servicii.

Pentru relevanța acestui aspect exemplificăm:

– **Contractul de tranzacție** autentificat sub nr.753/15.09.2017, încheiat între PSD (debitor) și AMMA PRINT SRL (creditor), conform căruia părțile au convenit stingerea tuturor litigiilor aflate pe rolul instanțelor de judecată (în dosarele cauzelor: nr.10330/3/2016, nr.27605/3/2016, nr.10326/3/2016, nr.22599/3/2016), prin achitarea de către PSD a sumei totale de 19.440.000 lei.

Potrivit termenilor și condițiilor *Contractului de tranzacție* obligația de plată a PSD derivă din următoarele documente: *contractele comerciale* încheiate în anii 2014-2015 (nominalizate/specificate în contractul de tranzacție), *contractul de cesiune creanță* 1A din 22.02.2010, încheiat între Tipart Group SRL (cedent), AMMA PRINT SRL (cesionar) și PSD (debitor cedat); *convenția de eşalonare a plăților*, semnată la data de 22.02.2010 între SC AMMA PRINT SRL (creditor) și PSD (debitor).

La solicitarea Curții de Conturi, reprezentanții PSD au atașat adresei nr.267/01.11.2019⁵, documente aferente „**Contractului de tranzacție**” autentificat sub nr.753/15.09.2017, încheiat între PSD (debitor) și SC AMMA PRINT SRL (creditor), **corespunzătoare sumei de 5.824.666,18 lei din valoarea totală de 19.440.000 lei**, respectiv:

- contractele comerciale încheiate în anii **2014 – 2015** nominalizate în Contractul de tranzacție și însoțite de facturile reprezentând materiale tipărite (flyere, afișe electorale, broșuri, calendare) – în valoare totală de **3.595.499,26 lei**;
- factura nr.20090610/19.01.2010 în valoare de **2.229.166,92 lei**, reprezentând materiale (broșuri, pliante, postere etc.) care face obiectul contractului de cesiune creanță 1A din 22.02.2010 și a **convenției de eșalonare a plăților**, semnată la data de 22.02.2010 între SC AMMA PRINT SRL (creditor) și PSD (debitor).

În acest context, **documentația/ datele/ informațiile transmise** de reprezentanții PSD în timpul misiunii de audit nu au fost suficiente pentru a verifica exactitatea și realitatea sumelor datorate de PSD furnizorilor/ prestatorilor de servicii, în contextul în care din aceste documente rezultă o valoare cumulată a obligației de plată de **5.824.666,18 lei**, față de valoarea integrală a Contractului de tranzacție în sumă de **19.440.000 lei**. Prin *Contactul de tranzacție* analizat, părțile au convenit ca plata/achitarea debitului total de **19.440.000 lei** să se realizeze eșalonat în 72 tranșe lunare consecutive și egale, în sumă de 270.000 lei fiecare, în perioada septembrie 2017 – august 2023. **În anul 2018 au fost efectuate plăți aferente acestui contract, în valoare totală de 4.050.000 lei.**

Deficiențele constatate sunt incidente prevederilor **Legii nr.82/1991, a contabilității**, republicată, cu modificările și completările ulterioare⁶ și au fost consemnate în cadrul secțiunii B.2 cap.2, pag.33-34 din Procesul verbal de constatare, anexă la Raportul de audit financiar nr.28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr. VIII/40578/26.11.2019 și Nota de constatare nr. VIII/40556/19.11.2019 - PSD [cap.II pct.2.1 pag.20-23].

- b) Cheltuieli cu consultanța politică** - destinație prevăzută de **art.25 lit.s din Legea nr.334/2006**, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Verificările efectuate în cadrul acestei categorii de cheltuieli prezentate în Anexa la „*Chestionarul privind subvențiile primite în anul 2018 de la bugetul de stat, prin bugetul Autorității Electorale Permanente (banca)*”, **completat și transmis echipei de audit a Curții de Conturi de către reprezentanții PSD**, au evidențiat plăți aferente unor **servicii de consultanță politică și servicii de comunicare politică ale căror documente nu au fost asumate prin semnătură de către beneficiar – PSD**, respectiv procese verbale de predare – primire a rapoartelor atașate facturilor emise pentru:

⁵ Prin adresa nr. 267/01.11.2019, reprezentanții PSD au comunicat Curții de Conturi, următoarele: „Vă rugăm să aveți în vedere că toate documentele puse la dispoziție de PSD prin intermediul AEP respectă prevederile legale, fiind documente fiscale apte să probeze realitatea relației economice atât în ceea ce privește efectuarea acestora, cât și încadrarea lor în bunurile și serviciile eligibile potrivit prevederilor Legii 334/2006. Partidul Social Democrat PSD deține la departamentul economic, aflat în sediul situat în București str. Kiseleff nr.10, toate documentele care să ateste și/sau să certifice efectuarea tuturor cheltuielilor decontate din contul de subvenție și anume: Contracte, NIR-uri, procese verbale de recepție, rapoarte, etc. Toate plățile efectuate de organizația noastră politică sunt făcute în conformitate cu prevederile legale, sunt cheltuieli eligibile prevăzute de art.25 din Legea nr.334/2006 republicată. Astfel cum am menționat anterior, art.25 alin.(3) prevede că <Eficiența și oportunitatea cheltuielilor se hotărăsc de organele de conducere ale partidului politic, potrivit statutului lor și dispozițiilor legale>”(anexa nr.1c din Nota de constatare nr. 40556/19.11.2019).

⁶ Legea nr.82/1991 - Art. 6(1) „Orice operațiune economico-financiară efectuată se consemnează în momentul efectuării ei într-un document care stă la baza înregistrărilor în contabilitate, dobândind astfel calitatea de document justificativ. (2) Documentele justificative care stau la baza înregistrărilor în contabilitate angajează răspunderea persoanelor care le-au întocmit, vizat și aprobat, precum și a celor care le-au înregistrat în contabilitate, după caz”.

- **servicii de consultanță politică** în valoare de **2.739.822,06 lei**, plătite de PSD către International Brand Consultants SRL, în baza Contractului nr.801/06.04.2018, a actului adițional nr.1/06.04.2018 și a facturilor emise de prestatorul de servicii;
- **servicii de consultanță și comunicare politică** (propagandă), în valoare de **1.796.239,55 lei**, plătite de PSD către Kirchhoff Consult SRL în baza contractului nr. 37 DT/16.04.2018 și a facturilor emise de prestatorul de servicii.

Deficiențele constatate sunt incidente prevederilor **Legii nr.82/1991, a contabilității**, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale **OMFP nr.1792/2002⁷ pentru aprobarea Normelor metodologice privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor instituțiilor publice, precum și organizarea, evidenta și raportarea angajamentelor bugetare și legale** (cap.2 – Lichidarea) și au fost consemnate în cadrul secțiunii B.2 cap.2, pag. 34 -35 din Procesul verbal de constatare, anexă la Raportul de audit financiar nr.28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr. VIII/40578/ 26.11.2019 și Nota de constatare nr. VIII/40556/19.11.2019 - PSD [cap.II pct.2.2 pag. 23 -24].

c) Cheltuieli cu organizarea unor activități cu caracter politic destinație prevăzută de art.25 lit.d din **Legea nr.334/2006**, republicată, cu modificările și completările ulterioare

c.1 Analiza cheltuielilor din categoria **organizarea de activități cu caracter politic** a relevat efectuarea de către **Partidul Social Democrat** a unor plăți în valoare totală de **2.746.536 lei**, către **Holiday Club SRL**, în baza a **trei contracte** încheiate și a **facturilor emise**, pentru care **documentele prezentate pentru verificare nu au fost în măsură să certifice realitatea și exactitatea serviciilor prestate și facturate beneficiarului și corelarea acestora cu contractele încheiate**, astfel:

1. În baza **Contractului nr. 2117/07.03.2018** și a **actului adițional nr.1**, având ca obiect „**organizarea Congresului PSD din 10.03.2018**”, în valoare totală de 71.112,75 euro (echivalentul sumei de 394.348,64 lei inclusiv TVA) a fost achitată suma de 403.118 lei, rezultând o diferență plătită în plus de PSD în sumă de 8.769,36 lei. Facturile emise de prestator **nu conțin specificații/informații cu privire la serviciile prestate și decontate**. Clauzele contractuale fac referire la Anexa 1 ca „*parte integrantă a contractului*”, însă **acest document nu a fost atașat facturii emise în baza căreia s-a efectuat plata**. Din documentele suplimentare prezentate de PSD rezultă o valoare cumulată în sumă de **64.862,75 euro** (la care se adaugă TVA) care nu corespunde valorii contractate de **71.112,75 euro** (la care se adaugă TVA), cu suma de **6.250 euro**.
2. În baza **Contractului nr. 2119/07.06.2018** având ca obiect: „**prestarea de servicii în vederea desfășurării evenimentului organizat de Beneficiar, astfel cum este detaliat în desfășurătorul evenimentului**”, a rezultat decontarea facturii nr.1035/07.06.2018, achitată cu OP nr. 401/07.06.2018, în valoare de **1.091.189 lei** și nr.1036/15.06.2018, achitată cu OP nr. 444/19.06.2018, în valoare de **954.472 lei**, cu specificația **servicii organizare meeting iunie 2018, fără a avea anexat desfășurătorul evenimentului**. Conform termenilor și condițiilor Contractului „**Valoarea totală a**

⁷ **OMFP nr.1792/2002 pentru aprobarea Normelor metodologice privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor instituțiilor publice, precum și organizarea, evidenta și raportarea angajamentelor bugetare și legale** „2. Lichidarea cheltuielilor”: „Este faza în procesul execuției bugetare în care se verifică existența angajamentelor, se determina sau se verifică realitatea sumei datorate, se verifică condițiile de exigibilitate ale angajamentului legal pe baza documentelor justificative care să ateste operațiunile respective. Verificarea existenței obligației de plată se realizează prin verificarea documentelor justificative din care să rezulte pretenția creditorului, precum și realitatea „serviciului efectuat” (bunurile au fost livrate, lucrările executate și serviciile prestate sau, după caz, existența unui titlu care să justifice plata: titlu executoriu, acord de împrumut, acord de grant etc.).

contractului este valoarea cumulată a facturilor emise conform desfășurător eveniment, la care se adaugă TVA 19%."

3. Potrivit termenilor și condițiilor în care a fost încheiat, **Contractul de prestări servicii nr. 201801/14.12.2018**, încheiat de PSD cu Holiday Club SRL, a avut ca obiect **„îndeplinirea de către Prestator, pe baza comenzilor scrise primite de la Beneficiar, a următoarelor servicii, activități comerciale: Organizări de evenimente și activități cu caracter politic în țară și în străinătate. Prețul plătit de Beneficiar pentru serviciile prestate de către Prestator ... va fi stabilit în baza Comenzilor scrise primite de la Beneficiar, anexa la prezentul Contract și va fi achitat de Beneficiar în baza facturilor emise de Prestator pentru fiecare Comandă în parte"**.

În baza acestui contract PSD a decontat către Holiday Club SRL : factura nr. 1051/14.12.2018, achitată cu OP nr. 968/17.12.2018, în valoare de **50.000 lei**, reprezentând contravaloare servicii Comanda nr. 1 la Contractul nr. 201801/14.12.2018 și factura nr.1053/19.12.2018, achitată cu OP nr. 1003/22.12.2018, în valoare de **247.723 lei**, reprezentând contravaloare servicii Comanda nr. 1 la Contractul nr. 201801/14.12.2018, **fără a avea anexată Comanda nr.1 sau Comenzile lansate de Beneficiar la care se face referire în facturi și în contract**. Documentele prezentate echipei de audit , respectiv „Ordinea de zi a Reuniunii Consiliului Național din 16.12.2018” **nu conțin date/informații de natură să certifice exactitatea contravalorii serviciilor decontate de partidul politic**⁸.

- c.2. În aceeași categorie de cheltuieli au fost încadrate plăți efectuate de **PSD către 360 Revolution SRL**, reprezentând datorii aferente anului **2015**, în sumă de **33.007 lei**, în baza „Angajamentului de plată” încheiat în data de 04.04.2016 și înregistrat sub nr.35DT/07.04.2016, **document neasumat prin semnătură de plătitor – PSD**.

c.3 Distinct de aspectele prezentate, examinarea datelor/informațiilor documentelor a relevat că, în **mod similar**, în cadrul categoriei cheltuielilor cu destinația **sondajele de opinie locale și naționale**, prevăzute de **art.25 lit.u din Legea nr.334/2006**, republicată cu modificările și completările ulterioare, documentele justificative de recepție a serviciilor plătite de **Partidul Social Democrat nu au fost asumate în toate cazurile prin semnătură**.

Pentru relevanța acestui aspect exemplificăm:

- **serviciile privind efectuarea de sondaje de opinie vizând politici publice plătite către Grupul de Studii Socio-Comportamentale Avangarde SRL** în valoare de **1.113.847,97 lei**, în baza contractului nr.26DT/29.05.2017, a actelor adiționale nr.1/2018 și nr. 2/2018 și a facturilor emise de prestatorul de servicii (anexa nr.24 la Nota de constatare nr.40556/19.11.2019);
- **serviciile de cercetare sociologică plătite către IRES SRL**, în valoare de **1.932.454,03 lei**, în baza contractului nr.902/05.03.2018 și a facturilor emise de prestatorul de servicii (anexa nr.25 la Nota de constatare nr.40556/19.11.2019);

⁸ Referitor la cele **3 contracte** încheiate de PSD cu Holiday Club SRL, prin adresa nr.267/01.11.2019, reprezentanții PSD au transmis echipei de audit următorul punct de vedere: **„Cheltuielile cu organizarea de evenimente în valoare de 2.746.536 lei, furnizate de Holiday Club au fost angajate în baza contractelor încheiate și a facturilor prezentate, iar necesitatea și oportunitatea cheltuielilor a fost stabilită de organele de conducere ale partidului politic. Plățile au fost efectuate în baza facturilor fiscale emise de prestator și îndeplinesc toate cerințele legale pentru a fi decontate. Serviciile au fost prestate în totalitate de către prestatori și au constat în: servicii organizare Congresul PSD din 10.03.2018, servicii organizare Adunare Publică împotriva Abuzurilor din 09.06.2018, servicii organizare Consiliul Național al PSD din 16.12.2018. Aceste 3 evenimente au reprezentat evenimentele majore ale PSD din anul 2018, fiind reflectate corespunzător în mass media. Atașăm documentele care constată relația economică și obiectul acesteia, cu mențiunea că restul documentelor au fost puse la dispoziția AEP”**.

- **serviciile de cercetare calitativă** (efectuarea a 2 focus grupuri lunare pe teme alese de comun acord) decontate către **Psiho Global Consult SRL**, în valoare de **249.267,42 lei**, în baza contractului nr.84/21.03.2018 și a facturilor emise de prestatorul de servicii (anexa nr.26 la Nota de constatare nr.40556/19.11.2019).

Neregulile constatate sunt incidente prevederilor conținute în următoarele acte normative: **Legea nr.82/1991, a contabilității**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **Legea nr.500/2002 privind finanțele publice**, cu modificările și completările ulterioare [(art.52 alin.(6)] și au fost consemnate în cadrul secțiunii B.2 cap.2, [pag.35-36, 46-47] din *Procesul verbal de constatare*, anexă la Raportul de audit financiar nr. 28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr. VIII/40578/ 26.11.2019 și Nota de constatare nr. VIII/40556/ 19.11.2019 - PSD [cap.II pct.2.b(4b) - pag.27-29].

- d) **Cheltuielile cu penalitățile** - destinație prevăzută de **art.25 lit.y** din **Legea nr.334/2006**, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Examinarea datelor/informațiilor și documentelor aferente cheltuielilor încadrate în această categorie au relevat următoarele **deficiențe**:

- d.1 Conform documentelor transmise pentru verificare, **cheltuielile cu penalitățile efectuate în anul 2018 de către Partidul Național Liberal** s-au datorat **obligațiilor de plată izvorâte din achiziții de bunuri** (materiale promoționale personalizate) **și servicii** (materiale tipografice, închiriere sală eveniment etc.) **din perioada 2009-2015, neachitate la scadență, însă achitate în anul 2018.**

„Situția privind plățile reprezentând obligații constituite anterior anului 2018”, având ca obiect stingerea unor datorii istorice, întocmită și transmisă de **Partidul Național Liberal** pentru verificare (prin adresa nr.170/22.10.2019), prezintă **neconcordanțe față de documentele justificative atașate**, din care exemplificăm:

- PNL a declarat în acest document „Situția privind plățile efectuate în exercițiul bugetar 2018 de către PNL reprezentând obligații constituite anterior anului 2018”, **ca obligație de plată inițială către furnizorul AMMA PRINT SRL suma de 12.875.277,11 lei**. Această datorie își are geneza în **contracte încheiate în perioada 2009-2014**, iar neachitarea datoriilor în valoare totală de **3.863.555,46 lei** (facturi servicii înregistrate la sediul central și la Filiala PNL Giurgiu), **au generat penalități calculate și negociate prin acte de tranzacție încheiate în anii 2016 și 2018.**

Suma de **3.863.555,46 lei** reprezenta obligația de plată inițială la care au fost adăugate ulterior în cadrul tranzacției din **29.03.2016 și alte datorii** aferente aceluiași furnizor, respectiv:

- suma de **230.978,99 lei** (debit principal și dobânzi penalizatoare), rezultată din creanța cesionată de AMMA PRINT de la creditorul SC TIPOMAR PROD COM IMPEX SRL;
- suma de **262.585,36 lei** datorată de filiala PNL Dâmbovița;
- suma de **45.000 lei** parte a facturii nr.1520/03.03.2014 (valoarea totală a facturii a fost de 237.509,60 fiind introdusă în obligația de plată inițială în valoare totală de 3.863.555,46 lei, deși în anul 2014 suma de **45.000 lei a fost achitată prin două ordine de plată**, OP nr. 202/04.04.2014 și OP nr.767/24.04.2014);
- penalități facturate în perioada 2012-2013 și neachitate, în valoare de **1.625.639,19 lei** (provenite din penalitățile facturate în perioada **ianuarie 2012 – mai 2013** în valoare totală de 3.059.394,88 lei din care s-a achitat suma de 1.433.755,69 lei).

Prin tranzacția înregistrată sub nr. 614/29.03.2016 a fost negociată obligația de plată în valoare de **6.027.759 lei**, la care s-au adăugat penalități și cheltuielile de judecată, până la concurența sumei de

12.875.277,11 lei. Ulterior, în vederea stingerii tuturor litigiilor existente între PNL și AMMA PRINT, a fost încheiat actul adițional nr.573/18.05.2018.

În perioada **2016-2018**, PNL a achitat către AMMA PRINT suma de **13.813.647,75 lei** din care în anul **2018** au fost efectuate plăți în valoare de **5.960.000 lei** din subvenția de la bugetul de stat.

La actul adițional nr.573/18.05.2018 nu au fost atașate documente din care să rezulte calculul/valoarea penalităților reprezentând diferența dintre debitul rămas neachitat în urma tranzacției nr. 614/29.03.2016 în sumă **4.061.629,36 lei** și valoarea achitată de **5.000.000 lei** aferentă actului adițional nr. 573/18.05.2018, respectiv diferența în sumă de **938.370,64 lei**. De asemenea, pentru suma de **45.000 lei**, achitată în mod eronat (de două ori) către AMMA PRINT SRL în cadrul tranzacțiilor încheiate, nu au fost prezentate până la finalizarea acțiunii de audit, documente din care să rezulte recuperarea și reîntregirea în mod corespunzător a subvenției de la bugetul de stat.

→ PNL a evidențiat în *Situația privind plățile efectuate în exercițiul bugetar 2018 de către PNL reprezentând obligații constituite anterior anului 2018*, ca **obligație inițială totală de plată către DGSA PARTENERS (DRAGOS GRIGORIU STRATEGIC ADVISOR) suma de 2.260.561,28 lei** pentru care a fost transmis spre verificare doar contractul de tranzacție nr.1109/28.09.2018, deși în situație se precizează și existența unei tranzacții realizată prin contractul nr. 3368/02.11.2016, neatașat în susținere.

Din documentația anexată la adresa PNL nr.170/22.10.2018, rezultă eșalonarea sumei de 2.836.165,10 lei, echivalentul a 629.307,96 euro, sumă pe care PNL s-a angajat să o achite în 87 de tranșe lunare și care reprezenta obligația de plată inițială. La data perfectării tranzacției, 28.09.2018, PNL achitase 23 de tranșe lunare a câte 7.200 euro, rămânând o diferență de **463.707,95 euro** neachitată. În urma negocierilor a fost agreată achitarea către creditor a sumei de **1.500.000 lei** în schimbul stingerii definitive și integrale a debitului datorat. Diferența de **575.603,82 lei** rezultată din obligația de plată inițială comunicată prin *Situația privind plățile efectuate în exercițiul bugetar 2018 de către PNL reprezentând obligații constituite anterior anului 2018* în valoare de **2.260.561,28 lei** și suma angajamentului de plată în valoare de **2.836.165,10 lei** este incertă din punct de vedere al obligației de plată, în raport cu documentele justificative prezentate spre verificare.

→ PNL a înscris în *Situația privind plățile efectuate în exercițiul bugetar 2018 de către PNL reprezentând obligații constituite anterior anului 2018*, ca **obligație inițială totală de plată către DRAMIRAL MEDIA GRUP, suma de 428.400 lei**, care a făcut obiectul Contractului de tranzacție nr. 1070/19.09.2018, pentru care nu au fost prezentate echipei de audit până la finalizarea acțiunii de audit facturi aferente debitului principal în vederea identificării obligației de plată inițiale.

Conform datelor transmise de PNL prin adresa nr.170/22.10.2019, **sumele totale achitate au fost în valoare de 468.921,32 lei** (40.521,32 lei sumă plătită până la data de 19.09.2018 și suma de 428.400 lei achitată după data de 19.09.2018) în schimbul stingerii integrale a debitului datorat. Diferența în sumă de **40.521,32 lei** (între valoarea contractului de 428.400 lei și suma totală achitată 468.921,32 lei) nu a fost identificată în *Situația privind plățile efectuate în exercițiul bugetar 2018 de către PNL reprezentând obligații constituite anterior anului 2018*.

→ Din analiza Anexei la Chestionarul privind subvențiile primite în anul 2018, de la bugetul de stat, prin bugetul Autorității Electorale Permanente de către Partidul Național Liberal, s-a constatat că au mai fost efectuate plăți aferente datoriilor restante și a penalităților aferente, care nu au fost înscrise în *Situația privind plățile efectuate în exercițiul bugetar 2018 de către PNL reprezentând obligații constituite anterior anului 2018*, context în care exemplificăm: datoriile către DIRECT & PARTENERS SRL, AMMA PRINT SRL (pozițiile 23-25 din Chestionar).

În consecință, **documentația/datele transmise de Partidul Național Liberal pentru verificare nu au fost suficiente și relevante pentru a certifica exactitatea și realitatea sumelor datorate/achitate de PNL diverșilor furnizori/prestatori de servicii.**

Sumele achitate de PNL în exercițiul bugetar 2018 din subvenții acordate de la bugetul de stat, care își au geneza în contracte încheiate și derulate în perioada 2009 – 2014, corespund perioadei în care activitatea partidelor politice a fost verificată de AEP, instituție cu atribuții în domeniu și care prin Nota înregistrată sub nr. 3216/10.03.2016 a transmis acceptul efectuării plăților restante (anexa nr.14 la Nota de constatare).

Neregulile constatate sunt incidente prevederilor legale conținute în următoarele acte normative: **Legea nr.82/1991, a contabilității**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **Legea nr.500/2002 privind finanțele publice**, cu modificările și completările ulterioare [(art.52 alin.(6))] și au fost consemnate în cadrul secțiunii B.2 cap.2, pag.36-39 din *Procesul verbal de constatare*, anexă la Raportul de audit financiar nr. 28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr. VIII/40578/ 26.11.2019 și Nota de constatare nr. VIII/40557/19.11.2019 - PNL [cap.II pct.2 - pag.18-24].

d.2 Analiza corelativă a documentelor puse la dispoziție de **Partidul Social Democrat** pentru anul 2018, cu datele și informațiile prezentate în Anexa la *Chestionarul privind subvențiile primite în anul 2018 de la bugetul de stat prin bugetul Autorității Electorale Permanente - banca*, a relevat **efectuarea unor cheltuieli de natura penalităților**, în sumă de **54.000 lei**, pentru care **nu a fost prezentată detalierea/proveniența acestei sume** (contracte, facturi, acte/date/ documente) **sau orice alte informații de natură să clarifice plățile efectuate în exercițiul financiar 2018 cu această destinație**. Prin adresa nr.267/01.11.2019, reprezentanții PSD au comunicat că: „suma reprezintă cheltuieli de natura penalităților” aferente perioadei ianuarie – martie 2018 (câte 4.500 lei/lunar) și septembrie 2018 „valoare 22.500 lei + 18.000 lei”, decontate către ROMAERO, însă această mențiune nu a fost însoțită de documentele la care se face referire în situația transmisă.

Deficiențele constatate sunt incidente prevederilor **Legii nr.82/1991, a contabilității**, republicată, cu modificările și completările ulterioare și **Legii nr.500/2002 privind finanțele publice**, cu modificările și completările ulterioare [(art.52 alin.(6))] și au fost consemnate în cadrul secțiunii B.2 cap.2, pag. 39 din *Procesul verbal de constatare*, anexă la Raportul de audit financiar nr. 28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr. VIII/40578/ 26.11.2019 și Nota de constatare nr. VIII/40556/19.11.2019 - PSD [cap.II pct.2 (4 -e) - pag.30-31].

e) Cheltuielile materiale pentru întreținerea și funcționarea sediilor - destinație prevăzută de **art.25 lit. a** din **Legea nr.334/2006**, republicată, cu modificările și completările ulterioare și **cheltuieli cu investițiile în bunuri mobile și imobile necesare activității partidelor** – destinație prevăzută de **art.25 lit.i** din aceeași lege

e.1. În cadrul verificării *cheltuielilor materiale pentru întreținerea și funcționarea sediilor* **au fost analizate plăți pentru serviciile de pază și protecție, în valoare totală de 909.918,79 lei**, achitate de **Partidul Social Democrat către Cameleon Security Systems SRL**, în baza Contractului nr. 74 DT/22.06.2018 și a facturilor emise de prestator. Conform termenilor și condițiilor în care a fost încheiat, „*Obiectul contractului*” îl constituie „*Asigurarea de către prestator a serviciilor prevăzute mai jos: „Asigurarea a 3 (trei) posturi de pază în amplasamentul Beneficiarului cu program 24/24 ore*”. Potrivit clauzei contractuale „*Prețul: Toate echipamentele logistice necesare desfășurării activității și securității obiectivelor vor fi facturate de către prestator beneficiarului separat*”.

Examinarea documentelor de plată a relevat că factura nr. 2965/22.08.2018, în valoare totală de 210.629 lei, emisă de furnizor, poziția „*echipamente logistice aferente evenimentelor 10-12.08.2018*” având valoarea de 137.944,80 lei, nu conține detalii referitoare la denumirea sau tipul echipamentelor, numărul și prețul unitar al acestora. Prin adresa nr.267/01.11.2019, PSD a prezentat „*Nota de calcul justificativă la factura nr. 2965/22.08.2018*” aferentă reperului din factură „*echipamente logistice aferente evenimentelor 10-12.08.2018*”, conținând următoarele informații: „*prestări servicii logistice PSD perioada 10.08-12.08.2018: 71,199 ore x 52,52 lei/ora x 31 agenți (15 autoturisme x 2 agenți/auto)*”. Analiza comparativă a documentelor prezentate de PSD (contractul nr.74DT/22.06.2018, factura nr. 2965/22.08.2018 și *nota de calcul justificativă la factura nr. 2965/22.08.2018*”), evidențiază **neconcordanțe** între prevederile (obiectul) contractului, serviciile efectiv facturate reprezentând „*.....echipamente logistice .....*” și „*nota de calcul justificativă la factura nr. 2965/22.08.2018*”, în care se face referire la „*prestări servicii logistice*”, context în care **nu rezultă clar dacă în baza facturilor emise au fost achitate echipamente logistice sau prestări servicii logistice.**

În cadrul aceleiași categorii de cheltuieli materiale pentru întreținerea și funcționarea sediilor au fost identificate plăți efectuate în avans către **Cameleon Security Systems SRL**, reprezentând: „*servicii logistice pentru funcționarea în siguranță a sediilor PSD luna octombrie 2018*”, în sumă de **166.283,46** lei, achitate anterior prestării serviciului, respectiv în data de **26.09.2018** (OP nr.702), în baza facturii proformă nr.3034/25.09.2018. Urmare solicitării de clarificări cu privire la efectuarea plăților în avans, **nu au fost aduse precizări suplimentare referitoare la această problematică.**

Neregulile constatate sunt incidente prevederilor **Legii nr.82/1991, a contabilității**, republicată, cu modificările și completările ulterioare și **Legii nr.500/2002 privind finanțele publice**, cu modificările și completările ulterioare [[art.52 alin.(6)] și au fost consemnate în cadrul secțiunii B.2 cap.2, pag.40 din *Procesul verbal de constatare*, anexă la Raportul de audit financiar nr. 28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr.VIII/40578/ 26.11.2019 și Nota de constatare nr. VIII/40556/19.11.2019 – PSD [cap.II pct.2(3) - pag.24-26].

e.2 În cadrul categoriei de cheltuieli cu materiale pentru întreținerea și funcționarea sediilor partidele politice, PSD, PNL, USR, PMP și ALDE au încadrat și cheltuieli corespunzătoare altor destinații prevăzute de art.25 din Legea nr.334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, sau cheltuieli pe care le-au asociat destinațiilor reglementate de lege.

Exemplificăm în acest sens: **PSD** (a înregistrat în cadrul **categoriei de cheltuieli cu materiale pentru întreținerea și funcționarea sediilor partidele politice**, achiziții de bunuri precum centrala telefonică și telefoane fixe, servicii de pază, impozite clădire cheltuieli cu chirile organizări de evenimente cu caracter politic servicii cu parcare în alte locații decât sediile); **PNL** (achiziții toner, amendă achitată către Primăria Municipiului București în baza sentinței civile nr.8014/29.10.2014, service imprimantă, servicii de publicare a situațiilor financiare); **ALDE** (servicii de pază, program de contabilitate), **USR** (achiziții servicii colectare și transport deșeuri, servicii întocmire plan de intervenție în caz de incendiu), **PMP** (achiziții timbre poștale, impozite și taxe clădire teren).

În mod similar, în categoria cheltuielilor cu investițiile în bunuri mobile și imobile necesare activității partidelor, destinație prevăzută de art.25 lit.i din lege, au fost identificate plăți efectuate de Partidul Social Democrat care au fost încadrate pe alte destinații, dintre care exemplificăm: centrala telefonică în valoare de 43.317,23 lei achiziționată de la Active Security Systems SRL a fost înregistrată pe destinația materiale pentru întreținerea și funcționarea sediilor, 2 buc. laptop în sumă de 13.018 lei achiziționate de la Corsar Online SRL, evidențiate pe destinația cheltuieli cu telecomunicațiile; Laptop Asus, stație

grafică în valoare de 21.590 lei achiziționată de la PS Electronic Systems SRL - evidențiată pe destinația cheltuieli de birotică.

Distinct de aspectele prezentate, datele înscrise de partidele politice **PSD, PNL, USR, PMP și ALDE** în Anexa la *Chestionarul privind subvențiile primite în anul 2018, de la bugetul de stat nu asigură conformitatea cu prevederile art.45. alin.(4) din HG 10/2016*, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia: „*evidența veniturilor se ține separat pe fiecare sursă de finanțare prevăzută de lege, iar evidența cheltuielilor se ține separat pe destinație potrivit legii*”.

Deficiențele constatate sunt incidente prevederilor legale conținute în următoarele acte normative **Legea nr.334/2006**, republicată, cu modificările și completările ulterioare (art.25); **H.G nr.10/2016**, cu modificările și completările ulterioare [art.45 alin.(4)] și au fost consemnate în cadrul secțiunii B.2 cap.2, pag.40-41, 48-49 din *Procesul verbal de constatare*, anexă la Raportul de audit financiar nr. 28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr.VIII/40578/ 26.11.2019 și Nota de constatare nr. VIII/40556/19.11.2019 – **PSD** [cap.II pct.2(4 lit.d) - pag.30]; Nota de constatare nr. VIII/40557/19.11.2019 - **PNL** [cap.II.2 – pag.25-26], Nota de constatare nr. VIII/40558/19.11.2019 - **ALDE** [cap.II.2 - pag.19-20]; Nota de constatare nr. VIII/40559/19.11.2019 - **USR** [Anexa la Chestionar]; Nota de constatare nr. VIII/40560 /19.11.2019 - **PMP** [cap.II.2 – pag.23].

f) **Cheltuielile de personal** - destinație prevăzută de **art.25 lit.b din Legea nr.334/2006**, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Datele/informațiile și documentele transmise de partidele politice pentru verificare au relevat că **în anul 2018 partidele politice PSD, PNL, ALDE, PMP și USR** au efectuat cheltuieli finanțate din subvenții de la bugetul de stat, cu destinația „**Cheltuieli de personal**”, fără a se raporta la cadrul normativ general aplicabil celorlalte entități finanțate din aceleași surse de la bugetul de stat, respectiv **Legea – cadru nr.153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice**, cu modificările și completările ulterioare, astfel:

- **PSD** a efectuat cheltuieli cu destinația „cheltuieli de personal” în cuantum de **3.407.915 lei** reprezentând **venituri de natură salarială** plătite unui număr mediu de 58 de angajați (cu normă întreagă sau parțială, după caz), încadrate pe diverse funcții (exemplu: director economic, consilier, director de cabinet, îngrijitor clădire, administrator clădire, șef birou presa, șofer autoturisme etc.), **contribuțiile aferente acestora**, precum și plata lunară a unor **prime** în cuantum total de **641.600 lei**.
- **USR** a efectuat cheltuieli încadrate în această categorie în cuantum de **1.552.950,10 lei** reprezentând **venituri de natură salarială** plătite unui număr mediu de 18 angajați (cu normă întreagă sau parțială, după caz), încadrați pe diverse funcții (exemplu: consilier juridic, economist etc.), precum și plata unor „**alte drepturi salariale/prime**”, reprezentând **bonusuri, prime și salarii compensatorii** în cuantum total de **254.010 lei**.
- **PNL** a efectuat cheltuieli în cuantum de **124.670,95 lei** reprezentând **contribuții și impozite** (în valoare de 44.916 lei), plata parțială a drepturilor salariale datorate pe o lună unui singur salariat (în valoare de 2.606 lei), **amenzi de circulație** (în valoare de 1.260 lei), **prime de Paște** (în valoare de 1.600 lei), **tichete de masă** (în valoare de 59.066,31 lei), **curs GDPR** (în valoare de 1.190 lei), **medicina muncii** (în valoare de 12.961,64 lei) și **protecția muncii** (în valoare de 1.071 lei);

- **PMP** a efectuat cheltuieli cu destinația cheltuieli de personal" în cuantum de **615.718,24 lei**, reprezentând **venituri de natură salarială** (inclusiv contribuții aferente) plătite unui număr mediu de 12 angajați (cu normă întreagă sau parțială, după caz), încadrat pe diverse funcții (exemplu: contabil, paznic, grafician, secretară, etc), **prime** acordate angajaților în valoare totală de 21.500 lei, precum și **contravaloarea orelor suplimentare** efectuate de angajații PMP, în valoare totală de 18.577 lei.

Verificările efectuate au relevat că **unele funcții ocupate în cadrul partidelor politice** (ex: director economic, director de cabinet, consilier juridic contabil, șofer) **se regăsesc ca denumire în Legea nr. 153/2017**, cu modificările și completările ulterioare, **fără posibilitatea de a stabili concordanța** (pentru aceste funcții) **cu anexele la lege, anexe în care sunt prevăzute salariile de bază pentru funcții contractuale similare.**

Angajarea personalului s-a realizat în baza **Legii nr.53/2003 privind Codul Muncii**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **dar drepturile și obligațiile privind relațiile de muncă** dintre partidul politic în calitate de angajator și salariat în calitatea de angajat **au fost stabilite prin negociere în cadrul contractului individual de muncă.**

Fondurile bugetare acordate sub formă de subvenții au fost utilizate de partidele politice conform deciziilor reprezentanților formațiunii politice, în contextul în care **Legea nr.334/2006**, republicată, cu modificări și completări ulterioare, **nu prevede reglementări clare, explicite, cu privire la elementele care constituie cheltuielile de personal.**

Cu toate aceste impedimente de ordin legislativ, la efectuare cheltuielilor din această categorie partidele politice **trebuie să aibă în vedere următoarele aspecte:**

- **Potrivit legislației naționale**, pentru toate entitățile **publice finanțate din aceeași sursă - fonduri de la bugetul de stat - sunt stabilite reguli prevăzute de Legea nr.500/2002 privind finanțele publice**, cu modificările și completările ulterioare **și de celelalte legi/reglementări specifice aplicabile acestui domeniu** (ex: Legea nr.153/2017, cu modificările și completările ulterioare);
- **Partidele politice sunt persoane juridice de drept public și potrivit art.192 din Legea nr.287/2009 privind Codul civil**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevede că **aceste entități, persoane juridice „se supun dispozițiilor aplicabile categoriei din care fac parte.. ”**
- **Legea cadru nr.153/2017**, cu modificările și completările ulterioare, definește domeniul de aplicare, prevede **categoriile de drepturi care pot fi acordate „personalului plătit din fonduri publice” și stabilește entitățile care nu intră sub incidența acestui act normativ, însă fără a nominaliza partidele politice în această categorie exceptată de la aplicare (art.2.alin.2 : „Dispozițiile prezentei legi nu se aplică personalului din Banca Națională a României, Autoritatea de Supraveghere Financiară, Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei și Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații”);**
- **Legea nr.24/2000 privind Normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **clarifică din punct de vedere juridic regimul reglementărilor speciale și derogatorii, cum este Legea nr.334/2006**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **precizând prin art.15(3): „Reglementarea este derogatorie dacă soluțiile legislative referitoare la o situație anume determinată cuprind norme diferite în raport cu reglementarea-cadru în materie, aceasta din urmă păstrându-și caracterul său general obligatoriu pentru toate celelalte cazuri”.**
- **Legea nr.334/2006**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **reglementează destinațiile cheltuielilor finanțate din fondurile publice** acordate sub formă de subvenții partidelor

politice, dar nu face referință la aspecte ce vizează încadrarea și drepturile cuvenite personalului angajat în cadrul partidului, plătit din subvenții de la bugetul de stat.

Aspectele constatate sunt incidente prevederilor legale conținute în următoarele acte normative: **Legea nr. 334/2006**, republicată, cu modificările și completările ulterioare (art.25); **Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice**, cu modificările și completările ulterioare, **Legea – cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice**, cu modificările și completările ulterioare, **Legea nr. 287/2009 privind Codul civil**, republicată, cu modificările și completările ulterioare (art.192), **Legea nr. 24/2000 privind Normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative**, republicată, cu modificările și completările ulterioare (art.15). Aceste aspecte au fost consemnate în cadrul secțiunii B.2 cap.2, pag.41-46 din *Procesul verbal de constatare*, anexă la Raportul de audit financiar nr. 28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr. VIII/40578/26.11.2019 și Nota de constatare nr.VIII/40556/19.11.2019 - PSD [cap.II pct.2(4 lit.g.1) - pag.32-35]; Nota de constatare nr. VIII/40557/19.11.2019 - PNL [cap.II.2 – pag.26-30], Nota de constatare nr.VIII/40558/19.11.2019 - ALDE [cap.II.2-pag.21-25]; Nota de constatare nr. VIII/40559/ 19.11.2019 - USR [cap.II.2 – pag.18-22]; Nota de constatare nr. VIII/40560 /19.11.2019 - PMP [cap.II.2 – pag.20-23].

g) Cheltuielile cu chirile și utilitățile sediilor – destinație prevăzută de art.25 lit.m din Legea nr.334/2006, republicată cu modificările și completările ulterioare

Analiza datelor/informațiilor și documentelor puse la dispoziție pentru verificarea cheltuielilor încadrate în cadrul acestei categorii a relevat **încheierea unui imobil** (situat în orașul Voluntari, parter plus 1 etaj) în baza **Contractului de închiriere imobil de protocol din 01.03.2018, încheiat între Partidul Social Democrat și proprietarul imobilului, pe o perioadă de 10 ani**, pentru care în perioada cuprinsă între 20.02.2018 – 11.06.2018, PSD a plătit suma totală de **1.770.344 lei**. Ulterior, în baza **Convenției de reziliere a contractului de închiriere din 31.08.2018, suma de 1.681.754,60 lei a fost restituită în contul de subvenție** al partidului politic în data de **14.11.2018**, proprietarul imobilului reținându-și c/val chiriei pentru perioada martie – august 2018 în cuantum de 88.589,40 lei.

Datele/informațiile și relațiile prezentate **atestă restituirea, în data de 14.11.2018, în contul bancar destinat subvențiilor acordate de la bugetul de stat a sumei de 1.681.754,60 lei, fără adăugarea accesoriilor aferente plăților în avans efectuate, obligație prevăzută de art.52 alin.10 din Legea nr.500/2002**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în care se prevede că în cazul neefectuării serviciilor angajate pentru care s-au plătit avansuri, **recuperarea sumelor se face cu perceperea de dobânzi și penalități de întârziere sau majorări de întârziere, după caz, aplicabile pentru veniturile bugetare, calculate pentru perioada de când s-au acordat și până s-au recuperat.**

Neregulile constatate sunt incidente prevederilor **Legii nr.82/1991, a contabilității**, republicată, cu modificările și completările ulterioare și **Legii nr.500/2002 privind finanțele publice**, cu modificările și completările ulterioare [(art.52 alin.(10)] și au fost consemnate în cadrul secțiunii B.2 cap.2, pag.47-48 din *Procesul verbal de constatare*, anexă la Raportul de audit financiar nr. 28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr.VIII/40578/ 26.11.2019 și Nota de constatare nr. VIII/40556/19.11.2019 – PSD [cap.II pct.2(4f) - pag.31-32].

h) Categoria cheltuielilor cu onorariile avocaților, executorilor și experților – destinație prevăzută de art.25 lit.v din Legea nr.334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Examinarea documentelor aferente categoriei **cheltuielilor cu onorariile avocaților, executorilor și experților** a relevat că **serviciile de consultanță în sumă de 82.875,17 lei** achitate de către **Partidul**

Social Democrat către Orhideea SRL, nu au fost însoțite de documente justificative (contracte, procese verbale de detaliere a serviciilor etc), **care să ateste natura și realitatea prestării serviciilor.** Urmare solicitării de clarificări, prin adresa nr.267/01.11.2019, reprezentanții PSD au menționat „**în momentul în care vom primi documentele solicitate le vom prezenta echipei de audit..**”, însă până la finalizarea misiunii de audit aceste documente nu au fost prezentate echipei de audit.

Neregulile constatate sunt incidente prevederilor conținute în următoarele acte normative **Legea nr.82/1991, a contabilității**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **OMFP nr.1792/2002 pentru aprobarea Normelor metodologice privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor instituțiilor publice, precum și organizarea, evidenta și raportarea angajamentelor bugetare și legale**, cu modificările și completările ulterioare, **Legea nr.500/2002 privind finanțele publice**, cu modificările și completările ulterioare și au fost consemnate în cadrul secțiunii B.2 cap.2, pag.49 din *Procesul verbal de constatare*, anexă la Raportul de audit financiar nr. 28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr.VIII/40578/26.11.2019 și Nota de constatare nr. VIII/40556/19.11.2019 – PSD [cap.II pct.2(4c) - pag.29].

i) **Cheltuielile de deplasare în țară și străinătate** - destinație prevăzută de **art.25 lit.e** din **Legea nr.334/2006**, republicată, cu modificările și completările ulterioare

În urma examinării datelor/informațiilor și documentelor aferente cheltuielilor destinate indemnizațiilor de deplasare a personalului trimis în țară și străinătate pentru îndeplinirea unor misiuni cu caracter temporar au rezultate următoarele aspecte:

i.1. În baza Contractelor de comercializare a pachetelor de servicii turistice externe nr. 1720/18.04.2018, nr.1725/23.05.2018 și nr.1722/25.04.2018, încheiate de **Partidul Social Democrat cu Bers New Soluțion SRL**, în valoarea totală **878.249 lei**, având ca obiect „*cumpărarea de pachete turistice și eliberarea documentelor de plată și a documentelor de călătorie de către Agenție*”, au fost emise facturi de agenția de turism și decontate de către PSD. Exemplificăm în acest sens, facturile reprezentând contravaloare servicii transport extern nr.9499/23.05.2018 în valoare de 182.734 lei și nr. 9367/25.04.2018, în valoare de 184.755 lei (valoare cumulată a celor două facturi 367.489 lei). În mod similar a fost achitată către același prestator și factura nr. 9293/13.04.2018, în valoare de 166.422 lei, reprezentând *contravaloare servicii închiriere aeronavă*. Facturile menționate au fost prezentate inițial **fără a fi însoțite de documente din care să rezulte informații suficiente pentru a analiza corelativ sumele datorate rezultate din documentele emise de prestator și cele achitate de beneficiar**. Ulterior, pentru clarificarea aspectelor menționate, au fost transmise următoarele documente:

– Adresa de **corespondență** transmisă de **BERS NEW Solution SRL către PSD, fără număr, fără dată cu specificația:** „*Adresă explicații facturi 2018*”, în care se menționează: „*Urmare solicitării telefonice verbale vă transmitem următoare informații referitoare la serviciile furnizate și facturate de către societatea noastră în anul 2018 după cum urmează: Sumele facturate în valoare de 367.489 lei și 166.422 lei reprezintă servicii de transport aerian extern, respectiv închiriere aeronave pentru Estonia, Israel și Elveția pentru delegații conduse de președintele partidului. Vă anexez contracte de închiriere cu Țiriac Air*”;

– *Contractul charter din data 24.05.2019*” încheiat între Sc Bers New Solutions SRL și Ion Țiriac Air SRL, **fără număr și fără alte date/informații referitoare la valoarea contractului;**

– *Contractul charter din data 13.04.2019*” încheiat între Sc Bers New Solutions SRL și Ion Țiriac Air SRL, **fără număr și fără alte date/informații referitoare la valoarea contractului.**

În consecință, în forma prezentată pentru verificare, specificațiile, datele și informațiile conținute în documentele prezentate **nu sunt edificatoare astfel încât să ateste exactitatea sumelor datorate/achitate, în contextul în care contractele nu conțin valoarea serviciilor facturare, nu fac referire la beneficiarul efectiv al serviciului.**

Neregulile constatate sunt incidente prevederilor **Legii nr.82/1991, a contabilității**, republicată, cu modificările și completările ulterioare și **Legii nr.500/2002 privind finanțele publice**, cu modificările și completările ulterioare și au fost consemnate în cadrul secțiunii B.2 cap.2, pag.51 din *Procesul verbal de constatare*, anexă la Raportul de audit financiar nr. 28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr.VIII/40578/26.11.2019 și Nota de constatare nr. VIII/40556/19.11.2019 – PSD [cap.II pct.2 (4 g3) - pag.38-39].

i.2. Din verificările efectuate în cadrul **cheltuielilor de deplasare în țară și în străinătate** a rezultat că în anul 2018 - partidul politic **Uniunea Salvați România a acordat și indemnizații de deplasare**, stabilite prin **înmulțirea coeficientului de 2,5 cu diurna reglementată prin HG nr. 518/1995 privind unele drepturi și obligații ale personalului român trimis în străinătate pentru îndeplinirea unor misiuni cu caracter temporar**, cu modificările și completările ulterioare și respectiv prin **HG nr. 1860/2006⁹ privind drepturile și obligațiile personalului autorităților și instituțiilor publice pe perioada delegării și detașării în altă localitate, precum și în cazul deplasării, în cadrul localității, în interesul serviciului**, cu modificările și completările ulterioare. **În susținerea aplicării acestei proceduri**, reprezentanții USR au invocat **prevederile legale aferente art. 76 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare.**

Aspectele prezentate necesită reglementări clare, lipsite de ambiguități întrucât aceste impedimente afectează acuratețea interpretării normelor juridice cu incidență asupra resurselor publice, în situația în care conducerea partidului politic decide ca acestea să fie finanțate din subvenții acordate de la bugetul de stat.

Detalierea acestor aspecte este prezentată în cadrul secțiunii B.2 cap.2, pag.50-51 din *Procesul verbal de constatare*, anexă la Raportul de audit financiar nr. 28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr.VIII/40578/26.11.2019 și Nota de constatare nr. VIII/40559/19.11.2019 – USR [cap.II pct.2 - pag.23-24].

j) Cheltuielile de protocol - destinație prevăzută de **art.25 lit.j** din Legea nr.334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Referitor la **cheltuielile de protocol** s-a constatat că partidele politice **PSD, PNL, PMP, ALDE, USR nu s-au raportat la reglementările legale incidente domeniului, respectiv la OG nr.80/2001 privind stabilirea unor normative de cheltuieli pentru autoritățile administrației publice și instituțiile publice**, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la normativele de cheltuieli/persoană.

În acest sens exemplificăm Contractul de servicii de catering încheiat de **Partidul Social Democrat cu Art Nou SRL** pentru „**deservirea angajaților/personalului sau pentru diverse evenimente ce urmează a fi desfășurate**”, respectiv „**masa de prânz .. pentru un număr de 60-80 persoane timp de 5 zile pe săptămână**”, contract cu valabilitate 1 an, respectiv 04.01 – 31.12.2018, cu posibilitatea de prelungire cu

⁹ **HG nr.1860/2006:** „Abrogat începând cu 01.01.2019 de HG nr. 714/2018 privind drepturile și obligațiile personalului autorităților și instituțiilor publice pe perioada delegării și detașării în altă localitate, precum și în cazul deplasării în interesul serviciului”

acordul părților prin încheierea unui act adițional. În baza acestui contract PSD a efectuat plăți în sumă totală de **593.611,92 lei**.

Aceste aspecte care se impun reglementate au fost detaliate în cadrul secțiunii B.2 cap.2, pag.51-53 din *Procesul verbal de constatare*, anexă la Raportul de audit financiar nr.28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr.VIII/40578/26.11.2019 și Nota de constatare nr. VIII/40556/19.11.2019 – PSD [cap.II pct.2 (4 g2) - pag.35-38].

k) Aspectele identificate în cadrul verificării subvențiilor acordate de la bugetul de stat partidelor politice, în anul 2018, relevă **necesitatea consolidării rolului de îndrumare de către Autoritatea Electorală Permanentă a partidelor politice, prin elaborarea de reglementări clare și explicite pentru a asigura o interpretare corectă a cadrului legal și o abordare unitară a modului de evidențiere a cheltuielilor.**

De asemenea, **angajarea cheltuielilor și stabilirea surselor din care acestea sunt finanțate, constituie decizia exclusivă a conducerii partidului politic**, potrivit prevederilor **Legii nr.334/2006**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, însă **reglementările legale conținute în acest act normativ necesită îmbunătățiri în vederea armonizării cu normele juridice incidente disciplinei financiare în utilizarea fondurilor publice.**

Pe de altă parte, este necesară **consolidarea activității de instruire și îndrumare a persoanelor din cadrul partidelor politice care administrează/gestionează fondurile acordate de la bugetul de stat sub forma subvențiilor**, având în vedere rolul determinant al acestor activități în ceea ce privește clarificarea unor spețe, interpretarea cu acuratețe a normelor legale și în asigurarea unui mod de abordare coerent și unitar sub toate aspectele semnificative.

Aspectele prezentate au fost detaliate în cadrul secțiunii B.2 cap.2, pag. 53 -55 din *Procesul verbal de constatare*, anexă la Raportul de audit financiar nr.28478/26.11.2019, înregistrat la Curtea de Conturi sub referința nr.VIII/40578/26.11.2019.

*****

Pentru înlăturarea acestor deficiențe, în baza prevederilor Legii nr. 94/1992 *privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale *Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități*, aprobat prin Hotărârea Plenumului Curții de Conturi nr. 155/2014, publicat în Monitorul Oficial nr. 547/24.07.2014, cu modificările și completările ulterioare, Directorul Direcției 2 din cadrul Departamentului VIII.

Potrivit prevederilor **art.33 alin.3 și art.43 lit.c din Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi**, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale punctului 174 din *Regulamentul* sus menționat:

DECIDE:

În vederea înlăturării neregulilor din activitatea financiar - contabilă verificată, conducătorul Autorității Electorale Permanente în calitate de ordonator principal de credite, prin bugetul căruia se acordă subvenții de la bugetul de stat partidelor politice, va aplica măsuri privind:

- Inițierea demersurilor necesare în vederea completării Legii nr.334/2006 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu precizări clare privind condițiile și termenul maxim admis de la care subvenția cuvenită unui partid politic nu mai poate fi acordată, ca urmare a neremedierii neregulilor constatate.**

Termen de realizare: 31.03.2020

[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri sunt detaliate la punctul I.a.1 al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].
- Continuarea demersurilor inițiate de AEP cu Ministerul Finanțelor Publice privind subvențiile calculate, virate și păstrate în contul de disponibil pentru sume de mandat și depozit al Autorității, aferente Uniunii Naționale pentru Progresul României și implementarea recomandărilor formulate de această autoritate cu competență în exercitarea administrării generale a finanțelor publice.**

Termen de realizare: 28.02.2020

[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri sunt detaliate la punctul I.a.2 al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].
- Planificarea anuală a acțiunilor de control AEP, după un calendar care să asigure reducerea riscurilor de utilizare neconformă cu reglementările legale a subvențiilor acordate de la bugetul de stat partidelor politice.**

Termen de realizare: 31.12.2019

[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri sunt detaliate la punctul I.b.1 al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].
- Realizarea acțiunilor de control cu respectarea termenelor prevăzute pentru etapele de execuție și raportare (elaborarea rapoartelor de control) și înregistrarea/depunerea actelor de control întocmite la formațiunile politice verificate, la data finalizării controlului.**

Termen permanent

[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri sunt detaliate la punctul I.b.2 al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].
- Actualizarea și implementarea procedurii operaționale PO.DCFPPCE.01 privind controlul activității curente a partidelor politice, cu precizări referitoare la pașii/calea de urmat în situația apariției riscurilor de discontinuitate a activității de control exercitată de AEP.**

Termen de realizare: 31.03.2020

[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri sunt detaliate la punctul I.b.3 al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].

6. **Elaborarea unor norme metodologice/instrucțiuni cu rol de îndrumare, care să conțină prevederi clare referitoare la definirea/denumirea cheltuielilor aferente campaniei pentru referendum, finanțate din subvenții de la bugetul de stat, astfel încât să se asigure corespondența (încadrarea) cu destinațiile prevăzute de art.25 din Legea nr.334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.**
Termen de realizare 31.03.2020
[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri sunt detaliate la punctul I.c al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].
7. **Elaborarea și implementarea unei monografii contabile având la bază prevederile OMFP nr. 3103/2017, cu modificările și completările ulterioare, pentru a asigura reflectarea de către partidele politice a veniturilor din subvenții de la bugetul de stat după o procedură conformă cu reglementările legale.**
Termen de realizare 31.03.2020
[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri sunt detaliate la punctul II.1.a al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].
8. **Inițierea demersurilor necesare în vederea modificării/completării Legii nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu prevederi legale referitoare la regimul veniturilor din dobânzile atașate subvențiilor acordate de la bugetul de stat partidelor politice, aflate sub formă de disponibilități în conturile bancare.**
Termen de realizare 31.03.2020
[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri sunt detaliate la punctul II.1.b.1 al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].
9. **Inițierea demersurilor necesare în vederea armonizării/modificării/completării prevederilor Legii nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu prevederile Legii finanțelor publice nr. 500/2002, cu modificările și completările ulterioare, în ceea ce privește regimul fondurilor excedentare provenite din subvenții acordate de la bugetul de stat partidelor politice, rămase neutilizate la sfârșitul exercițiului bugetar.**
Termen de realizare 31.03.2020
[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri se regăsesc la punctul II.1.b.2 al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].
10. **Elaborarea și implementarea unor proceduri instrucțiuni/norme cu rol de îndrumare a persoanelor care administrează fondurile partidelor politice, pe probleme de evidențiere contabilă a cheltuielilor, astfel încât să se asigure identificarea surselor din care au fost finanțate aceste cheltuieli și conformitatea cu reglementările legale incidente (prevederile art.25 din Legea nr.334/2006 republicată, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu prevederile art.45 alin.(4) din HG nr.10/2016, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii contabilității nr.82/1991).**
Termen de realizare 31.03.2020
[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri se regăsesc la punctul II.1.c al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].

11. **Clarificarea cheltuielilor privind datoriile istorice aferente Contractului de tranzacție autentificat sub nr.753/15.09.2017 încheiat de Partidul Social Democrat și AMMA PRINT SRL, în sensul de a identifica și analiza documentele justificative în vederea stabilirii încadrării acestor cheltuieli pe destinațiile prevăzute de art.25 din Legea nr.334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, iar pentru diferențele constatate între sumele datorate și cele achitate de PSD conform documentelor justificative prezentate, aplicarea măsurilor de reîntregire a subvenției primite de la bugetul de stat din veniturile proprii sau din alte surse ale PSD.**
Termen de realizare: 28.02.2020
[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri sunt detaliate la punctul **II.2.a** al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].
12. **Clarificarea aspectelor vizând plățile efectuate de Partidului Social Democrat aferente derulării contractelor/angajamentelor/operațiunilor economico - financiare încheiate cu furnizori: Holiday Club SRL (contractele: nr.2117/07.03.2018, nr.2119/07.06.2018 și nr. 201801/14.12.2018), International Brand Consultants SRL (contract nr.801/06.04.2018), Kirchoff Consult SRL (contract nr.37DT/16.04.2018), 360 Revolution SRL (angajament de plată nr.35DT/07.04.2016), Grupul de Studii Socio-Comportamentale Avangarde SRL (contract nr.26DT/29.05.2017 și actele adiționale aferente), IRES SRL (contract nr.902/05.03.2018); Psiho Global Consult SRL (contract nr.84/21.03.2018), Cameleon Security Systems SRL (contract nr. 74 DT/22.06.2018), Bers New Solution SRL (contractele nr.1720/18.04.2018, nr.1725/23.05.2018 și nr.1722/25.04.2018) și Orhideea SRL (toate contractele de servicii de consultanță), în sensul de a identifica și analiza documentele justificative care să certifice realitatea și exactitatea obligațiilor de plată și în funcție de concluziile rezultate, pentru diferențele constatate între datoriile pretinse de prestatori și plățile efectuate de PSD, aplicarea măsurilor de reîntregire a subvențiilor acordate de la bugetul de stat, din veniturile proprii sau din alte surse ale PSD.**
Termen de realizare: 28.02.2020
[Aspectele care necesită clarificări și care au stat la baza acestei măsuri sunt detaliate la pct.**II.2.b**, **II.2.c.1**, **II.2.c.2**, **II.2.c.3**, **II.2.e.1**, **II.2.h**, **II.2.i.1** din Secțiunea „Se constată” a prezentei decizii].
13. **Analizarea tuturor documentelor care au generat obligații de plată anterioare anului 2018, (contractele încheiate de PNL cu AMMA PRINT SRL, DGSA PARTENERS, DRAMIRAL MEDIA GRUP, DIRECT & PARTENERS SRL etc.) în corelație cu plățile efectuate de către Partidul Național Liberal în exercițiul bugetar 2018, în scopul stabilirii încadrării acestor cheltuieli pe destinațiile prevăzute de art.25 din Legea nr.334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, iar pentru diferențele constatate aplicarea măsurilor de reîntregire a subvenției primite de la bugetul de stat din veniturile proprii sau din alte surse ale PNL.**
Termen de realizare: 28.02.2020
[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri se regăsesc la punctul **II.2.d.1** al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].
14. **Clarificarea aspectelor privind cheltuielile generate de plata penalităților efectuată de Partidului Social Democrat către ROMAERO, în sensul identificării și analizării**

documentelor aferente, în vederea stabilirii încadrării acestor cheltuieli pe destinațiile prevăzute de art.25 din Legea nr.334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, iar pentru diferențele constatate, aplicarea măsurilor de reîntregire a subvenției primite de la bugetul de stat din veniturile proprii sau din alte surse ale PSD.

Termen de realizare: 28.02.2020

[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri sunt detaliate la punctul II.2.d.2 al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].

15. **Inițierea demersurilor privind aprobarea unor norme de încadrare corectă a cheltuielilor efectuate de partidele politice, corespunzător destinațiilor prevăzute de Legea nr.334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare și organizarea evidenței contabile a veniturilor separat pe fiecare sursă de finanțare prevăzută de lege și a cheltuielilor separat pe destinație potrivit legii pentru a asigura conformitatea cu reglementările legale.**
Termen de realizare: 31.03.2020
[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri sunt detaliate la punctul II.2.e.2 al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].
16. **Inițierea demersurilor necesare în vederea armonizării/modificării/completării prevederilor Legii nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu prevederile Legii nr.500/2002, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii cadru nr.153/2017, cu modificările și completările ulterioare, privind salarizarea și/sau alte drepturi de natură salarială acordate personalului angajat în cadrul partidelor politice finanțate din subvenții acordate de la bugetul de stat.**
Termen de realizare: 31.03.2020
[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri au fost detaliate la punctul II.2.f al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].
17. **Aplicarea măsurilor de încasare a accesoriilor aferente plăților în avans efectuate de PSD în baza Contractului de închiriere a unui imobil pe o perioadă de 10 ani (accesorii calculate de la data achitării, până la data restituirii avansului) și virarea acestora la bugetul de stat, pentru asigurarea conformității cu prevederile art. 52 alin.(10) din Legea nr.500/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare.**
Termen de realizare: 28.02.2020
[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri sunt detaliate la punctul II.2.g al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].
18. **Inițierea demersurilor necesare în vederea armonizării Legii nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu normele juridice privind stabilirea nivelului diurnei pe care un partid politic o poate acorda sub forma indemnizațiilor de deplasare în țară și/sau străinătate, când reprezentanții partidului politic decid să finanțeze aceste acțiuni de deplasare din subvenții acordate de la bugetul de stat.**
Termen de realizare: 31.03.2020
[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri sunt detaliate la punctul II.2.i.2 al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].

19. Inițierea demersurilor necesare în vederea armonizării Legii nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu normele juridice incidente disciplinei financiare în utilizarea fondurilor publice în ceea ce privește definirea și normativele de cheltuieli de protocol.
Termen de realizare: 31.03.2020
[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri sunt detaliate la punctul II.2.] al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].
20. Consolidarea rolului AEP de îndrumare a partidelor politice pentru a asigura abordarea unitară a modului de evidențiere contabilă a cheltuielilor, prin elaborarea de reglementări clare, explicite cu privire la elementele de cheltuieli care corespund fiecărei destinații prevăzute de art.25 alin.1 din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.
Termen de realizare: 28.02.2020
[Aspectele care au sta la baza acestei măsuri sunt detaliate la punctul II.2.k.1 al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].
21. Organizarea de instruiți cu persoanele desemnate de conducerea partidelor politice să administreze/gestioneze fondurile acordate de la bugetul de stat sub forma subvențiilor, pentru a asigura interpretarea cu acuratețe a normelor legale și un mod de abordare coerent și unitar sub toate aspectele semnificative ale operațiunilor economico-financiare care antrenează fonduri publice.
Termen de realizare: 28.02.2020
[Aspectele care au stat la baza acestei măsuri sunt detaliate la punctul II.2.k.2 al secțiunii „Se constată” din prezenta decizie].

*****

Pe lângă măsurile prezentate mai sus, va rugăm să dispuneți și orice alte măsuri pe care le considerați necesare pentru remedierea deficiențelor constatate de Curtea de Conturi în urma acțiunii de verificare și pentru reîntregirea subvențiilor acordate de la bugetul de stat partidelor politice, din fondurile proprii sau din alte surse ale acestora.

Nerecuperarea prejudiciilor, ca urmare a nedisponerii și a neurmării de către conducere a măsurilor transmise de Curtea de Conturi, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă, conform prevederilor art. 64 din Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Despre măsurile luate și rezultatele obținute ne veți comunica la termenele prevăzute pentru realizarea acestor măsuri.

În termen de 15 zile calendaristice de la comunicarea deciziei, conducătorul entității verificate poate depune/transmite contestație la Departamentul VIII din cadrul Curții de Conturi a României, str. Lev Tolstoi nr.22-24, Sector 1, București.

Contestația suspendă obligația executării măsurilor dispuse prin prezenta decizie până la soluționarea acesteia de către Comisia de soluționare a contestațiilor, conform prevederilor pct.210 din regulamentul mai sus menționat.

La expirarea termenelor stabilite prin decizie pentru aducerea la îndeplinire a măsurilor dispuse, structura de specialitate poate efectua verificarea, fără o notificare prealabilă.

Analiza eventualei contestații se face de către Comisia de soluționare a contestațiilor constituită la nivelul Curții de Conturi, în conformitate cu prevederile pct.213 din regulamentul menționat mai sus.

Data: 19.12.2019

DIRECTOR,

TOMA SILVIA

